

MOHOU VEŘEJNÉ ZAKÁZKY PODPOROVAT OBNOVU LESŮ?

Příručka pro nakupování výrobků
ze dřeva se standardem FSC

Název:

Mohou veřejné zakázky podporovat obnovu lesů?
Příručka pro nakupování výrobků ze dřeva se standardem FSC

Autoři:

Vojtěch Kosour a Vojtěch Kotecký

Vydali:

Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy,
Josef Martího 407/2, 162 00 Praha 6
<http://inkubator.udrzitelnost.cz>

FAIRWOOD Solutions, s.r.o.,
Údolní 401/38, 602 00 Brno – Veveří
<http://certifikace-fsc.cz>

Forest Support, s.r.o.,
Květná 19, 572 01 Květná
<http://forestsupport.cz>

První vydání, 2023
Grafická úprava: Leoš Knotek
© Univerzita Karlova, FAIRWOOD Solutions, Forest Support

Vytištěno na papíře FSC

ISBN 978-80-87076-38-5

UNIVERZITA KARLOVA

Centrum pro otázky
životního prostředí

Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy se již 30 let zabývá odborným dialogem a interdisciplinárním výzkumem životního prostředí a udržitelného rozvoje. Součástí COŽP UK je Inkubátor environmentální udržitelnosti, který s firmami a veřejnou správou pracuje na vytváření a zavádění ambiciózních environmentálních inovací.

FAIRWOOD Solutions, s.r.o. nabízí komplexní portfolio poradenských služeb souvisejících s certifikací Forest Stewardship Council (FSC). Zabývá se jak certifikací lesů, tak certifikací navazujícího zpracovatelského řetězce.

**FOREST
SUPPORT**

Forest Support, s.r.o. je servisní a poradenská organizace pro podporu lesů s perspektivou se specializací na přírodě blízké / nepasečné hospodaření a certifikaci FSC.

**T A
Č R**

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu Éta.

www.tacr.cz
Výzkum užitečný pro společnost.

Projekt TL03000631 Výzkum a řešení bariér aplikace standardu FSC v českém lesnictví byl spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu Éta.

foto © Uwe Sayer

OBSAH

1. ÚVOD	5
2. PROČ SE ČESKO STARÁ O LESY	7
3. ADAPTAČNÍ OPATŘENÍ V LESNÍM HOSPODAŘENÍ	11
4. CERTIFIKACE UDRŽITELNÉHO DŘEVA	13
4.1 Standard odolnějšího lesa	13
4.2 Certifikované lesy	13
4.3 Certifikované výrobky	14
4.4 FSC systém	14
4.5 Druhá certifikace?	14
5. ODPOVĚDNÉ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY	17
5.1 Lesní hospodaření v odpovědných zakázkách	18
5.2 Použití FSC v zakázkách na konkrétní produkty	19
5.3 FSC v zakázkách na papír	21
5.4 Další výrobky ze dřeva	22
5.5 Stavby s využitím dřeva	23
6. ZDROJE	27

foto © Juro Vysoký

1. ÚVOD

Česko má starost o své lesy.

Lesníci se už několik let potýkají s největší kalamitou v dokumentované historii. Panuje shoda, že postupy běžné v minulých dvou stoletích – nadměrné pěstování smrku, monokulturní a stejnověké porosty – nadále nebudou pokračovat. Nejsou použitelné v měnícím se klimatu. Proto se zároveň s řešením důsledků proměňuje přístup k lesnímu hospodaření. Krok po kroku přechází na pěstování smíšených a více-generačních porostů, které jsou odolnější a lépe chrání lesní půdu.

Vlastníci a správci lesů se ale nemohou o krajinu postarat sami. Pěstování lesů je součástí ekonomického ekosystému, který z velké části utvářejí rozhodnutí zpracovatelů, odběratelů a zákazníků. K zavádění udržitelnějších postupů mohou přispět rovněž nákupy dřevěných a papírových výrobků.

Řada velkých i menších firem proto poptává certifikované zboží, které pochází z lesů, kde se používá standard přírodě blízkého lesnictví. Města a obce, krajské či státní instituce by mohly podobně postupovat také ve svých veřejných zakázkách. Tato metodika slouží jako praktický návod. Provádí uživatele kritérii udržitelného pěstování lesů a shrnuje konkrétní doporučení, jak lze preferenci dřeva a papíru s mezinárodní certifikací FSC zahrnout do zadávací dokumentace veřejných zakázek.

2. PROČ SE ČESKO STARÁ O LESY

Lesy z velké části utvářejí českou krajinu. Pokrývají 34 % státu, takže se pohybujeme kolem solidního průměru: na zemské souši je lesnatých 31 % a podíl na rozloze Evropské unie činí 38 %.¹ Nejsou ovšem jen dodavatelem dříví. Potřebujeme je pro zajišťování a uchovávání čisté vody; chodíme do nich na výlety či na procházky; jsou útočištěm velké části české přírody.

Takzvané ekosystémové služby, které lesy poskytují, jsou několika-
rého druhu:

- Poskytují kromě dřeva také houby, lesní plody nebo zvěřinu;
- Regulují místní klima, ovzduší, koloběh vody či erozi půdy;
- Slouží našim kulturním potřebám rekreace, estetiky, inspirace či dědictví;
- Podporují služby, do nichž jsou zapojeny další ekosystémy, například koloběh živin.

Proto česká společnost svým lesům věnuje značnou pozornost – mnohem větší, než by odpovídalo 0,3 %, jimiž se lesní produkce podílí na domácí ekonomice.² A patrně i větší, než by odpovídalo dodávkám jedné, ačkoli důležité suroviny. Kromě finančních výnosů lesy zajišťují také kulturní hodnoty a hlavně: plní důležité požadavky pro zdravý život. Průměrný Čech nebo Češka každý druhý týden vyrazí na procházku či výlet do lesů. Ročně v nich nasbírá 2,5 kilogramu hub a 0,8 kilogramu borůvek.³

Lidé ovšem přes 97 % českých lesních ploch obhospodařují a používají k pěstování dřeva.⁴ Nejdůležitější pro péči o lesy v naší krajině proto je vytvořit podmínky pro soužití mezi produkcí a zdravím lesa. Pěstování musí spolehlivě dodávat dřevní surovinu, ekonomicky se vyplácet a přitom zajistit, aby lesní ekosystém nadále poskytoval důležité služby.

A proč české lesy odumírají

Lesní porosty na celém světě čelí řadě tlaků způsobených lidskou činností. Mezi nejvýznamnější patří pokračující odlesňování, nadměrná či nelegální těžba. Plocha světových lesů se během uplynulých třiceti let smrškla o deset procent. Každý rok ubývá 10 milionů hektarů.⁵ Pro české – a obecně evropské – lesy to však neplatí. Dvě třetiny globálního odlesňování připadají na tropy a subtropy, zatímco lesů kolem nás naopak soustavně přibývá. Od roku 1950 jich v Česku přibýlo asi sedm procent. Během minulých dvou desetiletí plocha lesních pozemků stoupla o 400 čtverečních kilometrů.³

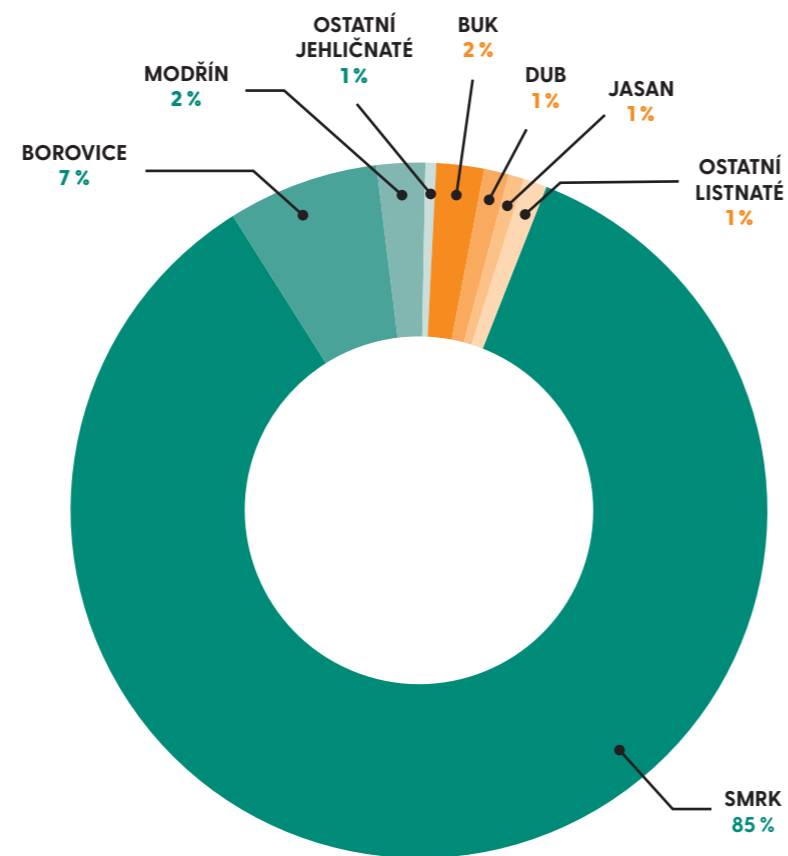
Výměra lesů je ovšem něco jiného než zdravotní stav. Na lesní porosty má vliv především kombinace klimatické změny s postupy pěstování.⁶ Roste průměrná roční teplota a nadále bude ubývat letních srážek.⁷ Proto v Česku velkoplošně odumírají lesy, především smrkové monokultury. Kůrovcové kalamity v českých lesích po staletí přicháze-

ly a odcházely. Tentokrát jsou ale dramaticky větší než dříve. České země během devatenáctého a dvacátého století zažily čtyři velké kalamity v letech 1873–76, 1946–54, 1983–88 a 1992–96. Při žádné z nich neodumřelo více než osm milionů krychlových metrů dříví – a škody vždy nabíhaly během několika let.⁸ Ale v nejhorším roce 2020 nouzová těžba kůrovcem napadených stromů činila 26 milionů krychlových metrů.³ Mezi roky 2016 a 2020 se ve vykáčené holiny muselo proměnit 146 tisíc hektarů lesů, které ve velkém odumřely.⁹

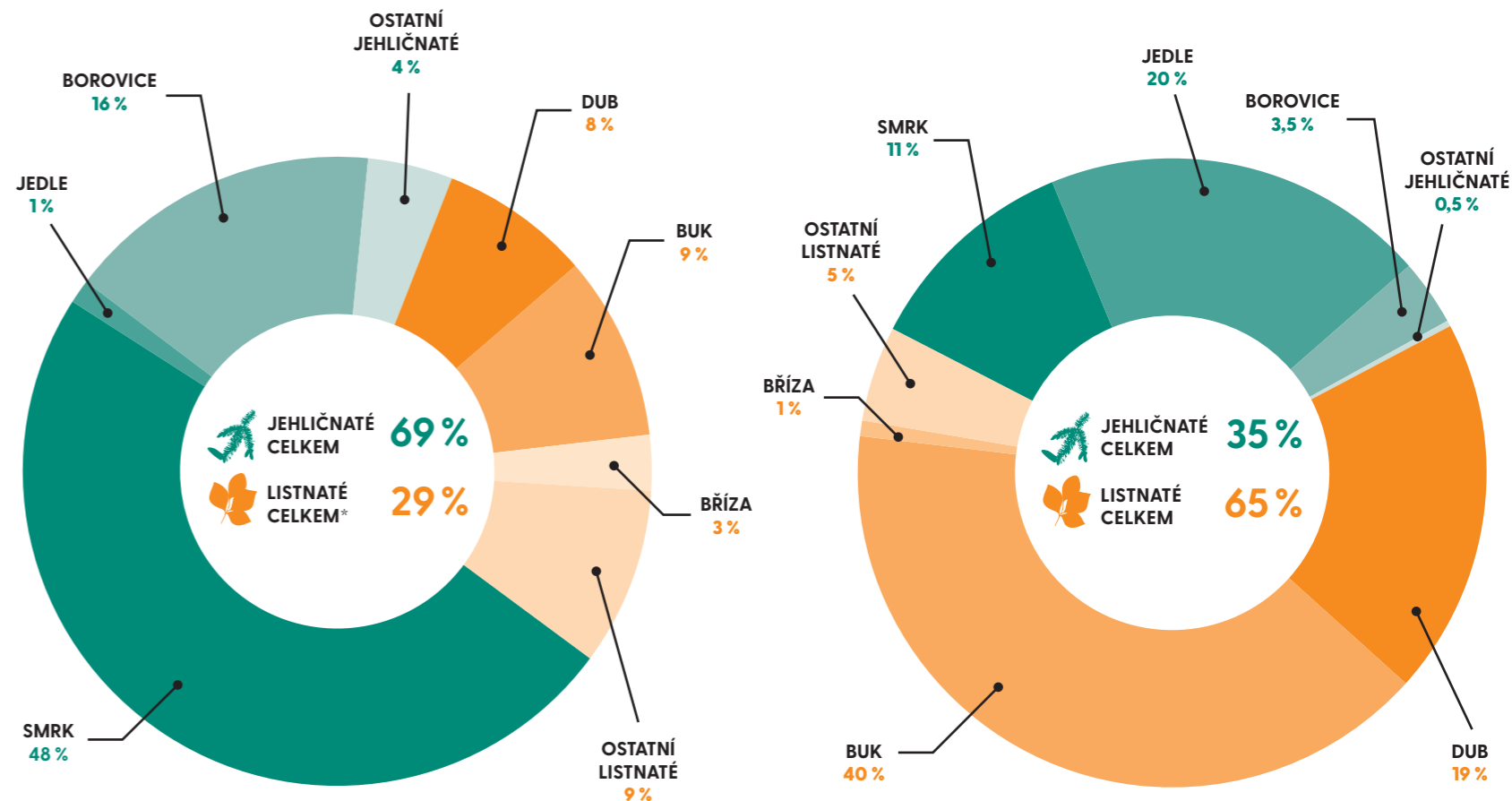
Postupné vysychání krajiny narazilo na lesní porosty, které jsou velmi choulostivé. Mezi hlavní příčiny patří neopatrné nadměrné pěstování smrku. Smrky mají řadu nesporných předností. Rychle rostou, dávají rovné kmeny a lehké dřevo. Proto plošné pěstování napomohlo rychlému získávání dřevní hmoty. Uškodilo však zdraví lesního ekosystému.

Nadměrné pěstování smrku okyseluje lesní půdu.^{11, 12} Především se ale do velké části českých lesů nehodí. Za přirozených podmínek by se smrčiny vyskytovaly na 11 % Česka – oproti současným 49 %.³ Smrk je totiž horská dřevina, která vyžaduje dostatek vláhy. Trpí také větší citlivostí vůči suchu a větru, protože má velmi mělké kořeny, zapuštěné do hloubky pouhých asi 40 centimetrů.¹³ České nížiny, pahorkatiny a vrchoviny bývají podstatně méně deštivé než hory. Vysázené smrčiny v nich proto nevydrží sušší roky. Nemusí přímo uschnout. Stačí, že stresované stromy jsou náchylnější vůči kůrovcům. A suché i teplé roky urychlují rozmnožování brouků, kteří napadají více a více stromů.¹⁴ Oslabené lesní porosty se musí vyrovnávat s klimatickými změnami a jejich následky.

Graf č. 1: Těžba dřeva v Česku dle druhu v roce 2021¹⁰

Graf č. 2: Skutečné druhové složení českých lesů v roce 2021 a rekonstruované přirozené druhové složení (%)¹⁵

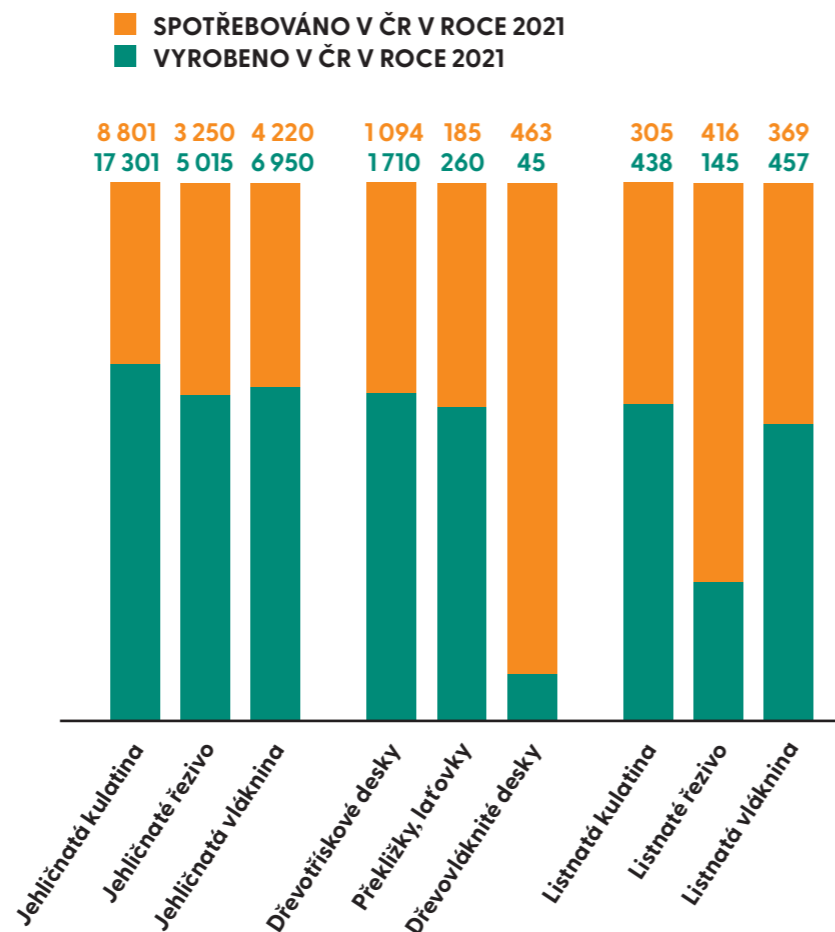
* Zbytek do 100 % tvoří holiny.¹⁰

Kvůli klimatickým změnám smrky přestávají být schopné růst v nižších polohách, kde prozatím přežívaly. Přibližně po roce 2040 pro ně bude vhodných už jen 7–11 % českých lesů.¹⁶ Rovněž holosečná těžba a další hospodářské postupy, které vystavují půdu prudkému slunci a vedou k rozkladu humusu, jsou v sušším podnebí rizikovější než dříve. Lesníci upozorňují, že budeme muset pěstovat jinak. Odpovědné, dlouhodobě uvažující hospodaření musí korigovat postupy pěstování, aby zvyšovalo odolnost a přizpůsobivost lesů. Formální definice říká, že cílem udržitelného rozvoje je zlepšovat životní úroveň a blahobyt lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace. Ale co konkrétně to znamená?

Nestačí pouze sázet méně smrků. Lesníci hovoří o přístupech k udržitelnějšímu pěstování lesů. V oficiálních dokumentech se definuje jako „správ[á] a využívání lesů a lesní půdy takovým způsobem a v takovém rozsahu, aby byla zachována jejich biologická rozmanitost, produktivita, schopnost regenerace, vitalita a schopnost plnit v současnosti i budoucnosti důležité ekologické, hospodářské a sociální funkce na místní, národní i celosvětové úrovni, aniž by tím byly poškozeny jiné ekosystémy.“¹⁷ Konkrétně to znamená, že při pěstování lesů potřebujeme dbát na několik hlavních cílů:

- Udržovat zdravé a vitální lesní ekosystémy;
- Podporovat schopnost lesů poskytovat dřevo i nedřevní produkty;
- Chránit a obnovovat biologickou diverzitu – rozmanitost fauny, flóry a hub – v lesních ekosystémech;
- Posilovat ochranné funkce lesů – zejména jejich schopnost zadržovat vodu a chránit půdu;
- Vylepšovat služby, které lesy poskytují pro rekreaci či sport, sběr lesních plodů nebo poznávání přírody;
- Pečovat o lesy a jejich schopnost pohlcovat uhlík z atmosféry.

Graf č. 3: Český trh s vybranými dřevařskými produkty v roce 2021 (tis. m³)¹⁵

3. ADAPTAČNÍ OPATŘENÍ V LESNÍM HOSPODAŘENÍ

Adaptační opatření v lesnictví mají napomáhat pěstování odolnějších multifunkčních lesů s přínosy pro člověka, který spolupracuje s přírodou. Postupně se opouští chápání a jednání s lesem jako prostorem pro výrobu (smrkového) dřeva. Zavádějí se lesnické hospodářské přístupy, které promyšleně využívají přirozených přírodních procesů. Mají hospodařit s větším ohledem na přírodní zákonitosti, vazby a procesy přirozené lesnímu ekosystému.

„Postupy obhospodařování lesů, které chrání a obnovují biologickou rozmanitost, vedou k odolnějším lesům,“ podotýká chystaná lesní strategie Evropské unie. Proto má smysl používat „všeobecně přijatelná opatření, která současně zlepšují produktivitu lesů, produkci dřeva, biologickou rozmanitost, funkci propadu uhlíku, vlastnosti zdravé půdy a odolnost vůči změně klimatu. Větší rozmanitost lesních ekosystémů a druhů může posílit jejich dlouhodobou adaptabilitu a schopnost obnovy a samořízení.“¹⁸

Co to konkrétně znamená? Pro vyšší odolnost obhospodařovaných lesních porostů bude potřeba například:

- **Vhodněji volit** složení vysazovaných dřevin. Na velké většině území ČR to znamená hlavně duby nebo duby a buky, případně s příměsí dalších stromů.
- Každopádně pěstovat **vícedruhové lesy**, kde se vedle sebe budou střídat různé druhy. Rozmanitější porosty jsou odolnější vůči vichřici

nebo kůrovci.^{17,18,19,20} Konkrétní vhodné směsi se liší podle nadmořské výšky a místního klimatu.¹⁶

- Rovněž pěstovat **vícegenerační lesy**, kde se střídají starší a mladší stromy. Jsou rovněž odolnější vůči kůrovci a větru.
- Vyhýbat se velkoplošnější **holosečné těžbě**, protože prudké slunce na pasekách v půdě rozkládá důležitý humus, který pomáhá zadržovat vodu.
- Používat takzvanou přirozenou obnovu, kdy se nové **stromky vysemení ze starších stromů ponechaných při těžbě nebo ze sousedního porostu** namísto výsadby sazeniček. Vzniká pak geneticky rozmanitější a odolnější les.
- **Ponechávat v lese část biomasy** coby zdroj živin pro půdu, například těžební zbytky nebo občas celý strom.
- Pečlivě chránit **pramenišťe, přirozené toky** a další zdroje, které přispívají k zadržování vody v lese.
- Podporovat péči o **drobné biotopy**, které v lese zvyšují rozmanitost přírody: doupné stromy, vhodné množství stromů ponechaných k zestárnutí, menší mokřady a podobně.

4. CERTIFIKACE UDRŽITELNÉHO DŘEVA

Lesníci a majitelé pozemků se nemohou o obnovu lesů postarat sami. Potřebují partnery. Ozdravení krajiny je příliš velký úkol, který se neobejde bez aktivní podpory a pomoci napříč českou společností. Lesy koneckonců slouží především k pěstování suroviny, kterou v papíru či dřevěném zboží používá bezmála každý. Hospodaření v lesích závisí na trhu a poptávce. Postupný přechod na udržitelnější hospodaření mohou svými nákupy kromě drobných spotřebitelů podpořit rovněž privátní firmy a veřejné instituce: radnice, školy, nemocnice, krajské úřady i další.

Jak může město, univerzita nebo třeba úřad prakticky podpořit odolnější pěstování lesů? Patrně nejpraktičtější řešení je nákup zboží z certifikované suroviny, která pochází z lesa, kde dodržují standard udržitelného lesního hospodaření.

4.1 Standard odolnějšího lesa

Standard udržitelného lesního hospodaření Forest Stewardship Council (FSC) vznikl v roce 1994. Stanovuje transparentní soubor pravidel pro péči o lesy, která může rozumně dodržovat každý vlastník.

Standard má dvě úrovně. Mezinárodní systém stanovuje elementární kritéria (www.fsc.org), která národní standard upřesňuje pro konkrétní české podmínky (www.czechfsc.cz).^{21,22} Sestavují ho a řídí komory, jež tvoří reprezentanti tří stran: ekonomické, ekologické a sociální. Rozhodnutí dělají konsensem. Každá strana má právo veta, aby ve standardu nepřevážil jeden dílčí zájem.

Český národní standard obsahuje přibližně dvě stě konkrétních měřitelných indikátorů.²³ Mimo jiné očekává, že vlastníci budou:

- Pěstovat více stromů odpovídajících přirozené druhové skladbě pro konkrétní typy českých lesů, hlavně listnáčů a jedlí.
- Rutinní těžbu obvykle provádět po menších skupinách stromů, aby se tvořil vícegenerační porost a nevznikaly holiny.
- Upřednostňovat přirozenou obnovu – vysemenění ze staršího porostu – před výsadbou semenáčků.
- Ponechávat v lese dostatek těžebních zbytků, aby se živiny vracely do půdy.
- Chránit prameniště, tůně či další mokřady v lese a neprovádět holosečnou těžbu podél břehů.
- Používat pesticidy v lese pouze v případech, kdy je to skutečně nezbytné, a vyhýbat se rizikovějším látkám.
- Přednostně využívat místní pily, odběratele dřeva a hlavně dodavatele lesních prací, aby podporovali rozvoj českého venkova.

4.2 Certifikované lesy

Každý vlastník, který při pěstování lesa postupuje podle standardu, může certifikovat své pozemky – a tudíž také dřevo, jež na nich těží. Certifikaci provádí nezávislý auditor, který má akreditaci organizace FSC. Dodržování pravidel rovněž kontroluje každoroční nezávislý audit.

Aktuálně je v Česku přes 133 tisíc hektarů lesů s certifikací FSC (asi 5 % všech českých lesů). Patří mezi ně řada městských a obecních lesů, desítky větších či menších soukromých vlastníků, některé církevní a jeden státní majetek. Soustavně jich přibývá: jen od roku 2018 se výměra českých FSC lesů zvětšila na dvouapůlnásobek.²⁴

4.3 Certifikované výrobky

Dřevěné nebo papírové zboží z certifikované suroviny může nést logo FSC. Výrobci také podléhají každoročnímu nezávislému auditu. Při něm se kontroluje, jestli opravdu nakoupili surovinu z certifikovaných lesů v množství, jaké odpovídá výrobě a prodeji FSC výrobků. Na českém trhu je přes 400 zpracovatelských firem s potvrzením FSC. Vyrábějí a dodávají tisíce různých artiklů – včetně kancelářského i tiskařského papíru, nábytku, kartonů, drobných výrobků. Na webech www.fscmarket.cz a <https://search.fsc.org> lze dohledat české dodavatele surového dřeva i některých výrobků s platnou FSC certifikací.²⁵

4.4 FSC systém

Standard, certifikované lesy a zpracovatelé dohromady tvoří systém, díky němuž zákazník může rozpoznat zboží z lesa, kde se pěstuje s důrazem na odolnost a péči o přírodu. Certifikace proto představuje tržní nástroj, který umožňuje v domácích i mezinárodních dodavatelských řetězcích více využívat dřevo z kontrolovaného lesního hospodaření. Proto FSC patří mezi několik takzvaných ekoznaček, jejichž používání ve veřejných zakázkách doporučuje i ministerstvo práce a sociálních věcí.²⁶

4.5 Druhá certifikace?

Kromě FSC se v Česku objevuje také druhá certifikace: PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes: www.pefc.cz).²⁷ Má mnohonásobně větší výměru: vykazuje dvě

třetiny českých lesů (bezmála 1,8 milionu hektarů). Je to především kvůli plošnému zavádění ve státních lesích. Stát totiž nechal v programu PEFC certifikovat 97 % svých vlastních pozemků.²⁸

Několik mezinárodních porovnání ukázalo, že PEFC je podstatně méně efektivní než FSC.^{29,30} Platí to také pro Česko. Srovnávací studie, kterou v roce 2018 nechala zpracovat Akademie věd ČR, přímo porovnávala FSC a PEFC v Česku.³¹ Postupovala podle věcných potřeb udržitelného hospodaření a opatření, jimiž vlastníci a správci lesů mohou přispět k jejich naplnění. Oběma národními standardy přidělovala dva body za každé plně zohledněné kritérium a jeden bod za částečné zohlednění. Celkově FSC nasčítal 56 bodů a PEFC pouhých sedm (podrobnosti viz Tabulka č. 1). K podobným výsledkům došla porovnání v dalších zemích. Hlavní přednost FSC tkví v tom, že stanovuje konkrétní měřitelné a ověřitelné indikátory a jejich kvantifikátory, zatímco PEFC se většinou omezuje na dobře myšlená, ale obecná doporučení. A pokud se do požadavků PEFC vejde prakticky kterýkoli státní pozemek, očividně se jim nedaří rozlišit mezi dobře a hůře pěstovanými lesy.

„Standard FSC představuje podrobně rozpracovaný soubor požadavků a na ně vázaných, většinou objektivně kontrolovatelných kritérií, které mohou přispět k významnému zlepšení v hodnocených oblastech (klíma, voda, půda, biodiverzita, krajina). Síla standardu je především v podrobně rozpracovaných souborech kontrolovatelných kritérií, kterými jsou jednotlivé požadavky provázány,“ shrnula srovnávací studie. Pravidlům PEFC přitom vytýkala, že „trpí především velmi obecnými formulacemi, problematickým nastavením hodnot (které buď nejsou nastaveny vůbec či pouze ve vágních kategoriích či nepřesahují požadavky platných předpisů) a ve většině případů absencí prostředků pro objektivní kontrolu plnění požadavků. V dílčích otázkách snad může přispět k určitému zlepšení, ve většině hlavních kritérií trvale udržitelného hospodaření však ve stávající podobě nikoliv.“³¹

Tabulka č. 1: V čem se liší standardy FSC a PEFC (porovnání vychází ze studie Botanického ústavu Akademie věd ČR)³¹

Rozměr péče o les	Využití potenciálu opatření ve standardu FSC	Využití potenciálu opatření ve standardu PEFC	Typická možná opatření
Ochrana integrity a kvality lesa	6	2	Prevence nelegální těžby, ochrana lesa před zástavbou nebo regulace vysoce intenzivních plantáží a podobně.
Hospodářské postupy	27	3	Pěstování vícegeneračního a druhově rozmanitého lesa, šetrná těžba, péče o půdu a bezpečné používání chemických látek.
Řízení nedřevní produkce	1	0	Především regulace stavů zvěře, aby nebyly vyšší, než kolik les uživí.
Řešení lesních cest	2	0	Plánování lesních cest tak, aby nezvyšovaly erozi půdy a nestahovaly vodu z lesa.
Péče o vodu v lese	3	0	Citlivá péče o lesní potoky, říčky a břehové porosty, aby vláhla zůstávala v lese.
Cílená podpora biodiverzity	13	0	Podpora vzácnějších domácích druhů dřevin nebo drobných biotopů, které v lese vytvářejí prostor pro vzácné druhy ptáků, hmyzu nebo hub a lišejníků, ochrana hnízd před rušením a podobně.
Management krajinné estetiky a krajinného rázu	4	2	Péče o drobné památky, staré stromy, aleje nebo místa, jako jsou vyhlídky či krajinné scenérie, historické cesty a podobně.
Celkem	56	7	

5. ODPOVĚDNÉ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Mohou veřejné instituce vůbec preferovat dodavatele, kteří lépe pečují o krajinu? Určitě ano. Česká legislativa to umožňuje a podporuje.

Veřejný sektor ročně utratí značné finanční prostředky. Proto svým rozhodováním na trhu může ovlivňovat nabídku a podporovat dodavatele v šetrnější výrobě zboží. Města a obce, krajské či státní instituce tak mohou kromě odpovědného nakládání s financemi rovněž zohledňovat šetrnější vztah k životnímu prostředí či aspekty sociální.

Veřejná správa i soukromé podniky si proto určují svá vnitřní pravidla a opatření (energetická spotřeba, recyklace atd.) i podmínky pro vnější kontrakty (nakupování zboží, služeb, stavebních prací atd.). Svým environmentálně šetrným provozem prakticky provádějí zájem společnosti na udržitelném nakládání s prostředím, ve kterém žijeme. Detailnější informace k ekologicky šetrnějším řešením jsou dostupné například na webu ministerstva práce a sociálních věcí (SOVZ, Ekologicky šetrná řešení – Odpovědné veřejné zadávání) nebo v příručkách Evropské komise o zadávání zelených veřejných zakázek (*Nakupujte zeleně! Příručka o zadávání zelených veřejných zakázek*).^{32,33}

K těmto účelům lze při nakupování veřejných institucí využít mechanismu tzv. odpovědného zadávání veřejných zakázek (OVZ). V české legislativě je zakotvena zákonem o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ). Počínaje prosincem 2021 zákon zahrnuje zásadu sociálně odpovědného zadávání (zákon č. 134/2016 Sb., § 28):

„sociálně odpovědným zadáváním postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například pracovní příležitosti, sociální začlenění, důstojné pracovní podmínky a další sociálně relevantní hlediska spojená s veřejnou zakázkou“ (zákon č. 134/2016 Sb., § 28 odstavec 1 písmeno p);³⁴

načež stanoví podobnou zásadu environmentálně odpovědného zadávání:

„environmentálně odpovědným zadáváním postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například dopad na životní prostředí, trvale udržitelný rozvoj, životní cyklus dodávky, služby nebo stavební práce a další environmentálně relevantní hlediska spojená s veřejnou zakázkou“ (písm. q).³⁴

Jak se to konkrétně dělá? Každý zadavatel musí při postupu dle ZZVZ promyslet, jak – vzhledem k povaze a smyslu své zakázky – při ní zohlední sociálně a environmentálně odpovědné veřejné zadávání.

Všechny údaje nezbytné pro vypracování nabídek je třeba vymezit v zadávací dokumentaci. Při zadávání veřejné zakázky se požadavky zadavatele zohledňují pomocí konkrétních kritérií, včetně ekologických nebo sociálních. Aby usnadnila zařazování ekologických požadavků do zadávací dokumentace, Evropská komise

sestavila předpřipravená kritéria tzv. zelených veřejných zakázek (EU GPP criteria), která lze používat v zemích EU. Kritéria pro zelené nakupování konkrétních skupin výrobků a služeb, například čistících prostředků, textilu, stravovacích služeb, počítačů, údržby veřejného prostoru atd., zveřejňuje v češtině.³⁵ Rovněž ministerstvo práce a sociálních věcí provozuje speciální web o odpovědném veřejném zadávání www.sovz.cz, na kterém lze najít řadu praktických rad, jak požadavky zákona naplňovat.³⁶

Veřejné zakázky se kromě předmětu plnění (dodávka, stavební práce, služba) dělí také podle velikosti jejich předpokládané hodnoty:

- Nadlimitní zakázky (hodnota stejná nebo vyšší než hraniční hodnota, která se liší podle předmětu zakázky, stanovuje ji nařízení vlády č. 172/2016 Sb.);³⁷
- Podlimitní zakázky (hodnota se pohybuje mezi limity pro zakázky nadlimitní a malého rozsahu);
- Zakázky malého rozsahu (nejvýše 2 miliony Kč v případě dodávek a služeb, respektive 6 milionů Kč u stavebních prací).

5.1 Lesní hospodaření v odpovědných zakázkách

Dřevo je místní obnovitelná surovina. V tuzemských lesích každoročně přiroste kolem 15 milionů krychlových metrů surového dříví.¹⁵ Má široké možnosti využití. Dají se z něj stavět budovy, vyrábět nábytek, podlahy, obaly i řada výrobků. A samozřejmě nejrůznější papírové produkty. Přitom péče o lesy patří mezi hlavní úkoly, které jsou nezbytné k oživení české krajiny a zajištění kvalitního života

společnosti. Proto se dřevěné a papírové výrobky nabízejí jako dobrá konkrétní příležitost, jak veřejnými zakázkami přispět k obnově přírody.

Kromě stanovení konkrétních věcných kritérií je také možné v zadávací dokumentaci využít ověřených ekoznaček. Ekoznačky jsou typ tzv. štítků ve smyslu § 94 ZZVZ. Pokud se používají nediskriminačně, lze je stanovit jako podmínku veřejné zakázky. Řadu z nich (například český Ekologicky šetrný výrobek nebo biopotraviny z ekologického zemědělství) provozují či regulují přímo státní instituce. Ekoznačky certifikují konkrétní zboží a garantují spotřebiteli, že výrobek je šetrnější k životnímu prostředí v celém svém životním cyklu.³⁸ Proto usnadňují práci zadavatelům. Namísto složitého sestavování konkrétních kritérií mohou jednoduše použít požadavek na plnění ekoznačky. Seznam uznávaných ekoznaček lze nalézt například na webu ministerstva práce a sociálních věcí.³⁹

Jednou z praktických možností, jak přes veřejné zakázky podporovat péči o českou lesní krajinu, je právě ekoznačka FSC. Mezinárodní ekoznačka FSC na výrobcích garantuje, že dřevo pochází

Příklad soukromého sektoru

Rovněž řada firem nakupuje výhradně dřevo nebo papír z lesů, kde se používá standard FSC. IKEA a český výrobce nábytku či kuchyňských potřeb Dřevotvar, Hornbach, dodavatel viskózy Enka nebo některá nakladatelství při nákupu požadují, aby surovina měla certifikaci FSC. Kaufland používá FSC v papírenském zboží privátních značek. Certifikační systém udržitelných budov LEED pro stavby výslovně preferuje FSC dřevo. Veřejné instituce se příkladem soukromého sektoru mohou inspirovat.

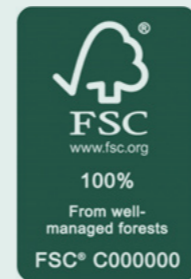
z lesů, kde se hospodaří podle definovaných ekologických, sociálních a ekonomických kritérií. Konkrétní kritéria detailně shrnuje český národní standard (*Komentovaný český standard FSC pro přirozené lesy a plantáže*).²³

Certifikace FSC tvoří přidanou hodnotu oproti samotným výrobkům ze dřeva: kromě obnovitelné suroviny a dodržování zákonných pravidel v lesním hospodaření garantuje také udržitelný hospodářský přístup a směřování k přírodě bližším lesním porostům. Bere tedy ohled i na podporu ekosystémových funkcí lesů. Pomocí konkrétních sledovaných a hodnocených kritérií zohledňuje podporu živé přírody v lese, ochranu vody, půdy a krajiny (viz kapitola 4 a Tab. č. 1).

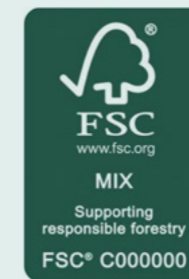
5.2 Použití FSC v zakázkách na konkrétní produkty

Konkrétní použití FSC ve veřejných zakázkách se liší podle typu popotávaného výrobku. V této kapitole proto shrnujeme praktická doporučení, jak mohou veřejné instituce postupovat. V každé sekci probíráme, jak se dřevo či papír ve veřejných zakázkách vyskytuje, jaké odpovědné environmentální řešení lze do zakázky aplikovat a jakou konkrétní formulaci je možné použít do zadávací dokumentace. Přidáváme rovněž odkazy na zdroje kritérií pro další environmentální řešení OVZ v probíraném segmentu.

Ekoznačky FSC

FSC 100%: Vyrobeno ze dřeva, které kompletně pochází z lesů, kde se dodržuje standard FSC.

FSC Mix: Ve zpracovatelském řetězci bylo na výrobek označený tímto logem použito minimálně 70% suroviny z FSC lesů a/nebo recyklované suroviny. Takto označené výrobky obsahují mix surovin z FSC certifikovaných lesů a/nebo recyklované suroviny a/nebo odpovědných zdrojů – z takzvaného Kontrolovaného dřeva, které: není vytěženo nelegálně; jeho těžba neohrožuje občanská práva domorodých obyvatel; nebylo vytěženo v lese, ve kterém jsou ohroženy vysoké ochranné hodnoty; nebylo vytěženo v lesích, které byly přeměněny na plantáže; nebylo vytěženo v lesích, ve kterých jsou pěstovány geneticky modifikované stromy.

FSC Recycled: Značka, kterou FSC používá pro výhradně recyklovaný materiál.

Detailněji k FSC značení viz web FSC.⁴⁰

5.3 FSC v zakázkách na papír

5.3.1 Kde se papír používá

Pro použití FSC v zakázkách na papír je důležité, že jej veřejné instituce nakupují dvěma různými cestami: přímo (když nakupují papír či papírové výrobky), nebo přes dodavatele služeb (když nakupují tisk a papír pořizuje tiskárna). Postup se liší. V obou případech lze ale použít stejná konkrétní kritéria a stejné formulace do zadávací dokumentace.

5.3.2 Environmentální požadavky

Environmentálně příznivý papír ve veřejných zakázkách lze zajistit třemi cestami (nebo jejich kombinacemi):

- recyklovaným papírem,
- papírem z dřeva z FSC lesů,
- stanovením dalších environmentálních kritérií.

Použitím 100% recyklovaného papíru oproti papíru z primárních přírodních vláken dochází při výrobě jedné tuny k úspoře asi poloviny elektrické energie, čtyř tun surového dřeva, 1,4 tuny emisí oxidu uhličitého a 3 m³ vody. A samozřejmě zcela odpadá starost o dopady, které má produkce suroviny na lesní krajinu.⁴¹

Použití recyklovaného papíru či papíru z udržitelně obhospodařovaných lesů výrazně snižuje negativní dopady výrobní činnosti. Pěstování lesa však samozřejmě není jediné environmentální riziko, které při produkci papíru vzniká. Výroba je také náročná na spotřebu energie, vody i chemikálií. I zde má tedy smysl stanovit další kritéria. Pro kopírovací a xerografický papír ve vztahu k udržitelným veřejným zakázkám jsou na evropské úrovni detailně zpracovaná například v podrobném reportu Joint Research Centre z roku 2008. (V češtině jsou dostupná na webu SVOZ, nicméně v současné době dochází k přehodnocení evropských kritérií GPP).⁴²

5.3.3 Formulace požadavku do zadávací dokumentace

Kombinace recyklovaného papíru a papíru z FSC dřeva

V případě papíru je vhodné, aby zadavatel umožnil plnit zakázku kteroukoli z ekoznaček FSC (viz rámeček *Ekoznačky FSC*) nebo recyklovaným papírem. Většina certifikovaného papíru na českém trhu bývá vyrobena ze směsi recyklované suroviny a dřeva s certifikací FSC (štítek FSC Mix).⁴³

Pro specifikaci tohoto požadavku v ZD lze použít např. formulaci:

„Zadavatel požaduje, aby papír byl vyroben z recyklovaných vláken a/nebo splňoval environmentální a sociální požadavky certifikace Forest Stewardship Council (FSC) nebo jiného osvědčení či obdobného vhodného důkazu potvrzujícího splnění rovnocenných požadavků.“

Recyklovaný papír

V současné praxi se z hlediska péče o les nerozlišuje mezi recyklovaným papírem a papírem ze dřeva, které pochází z FSC certifikovaných lesů.

Ale pokud by zadavatel chtěl recyklovaný papír upřednostnit, pro specifikaci požadavku v zadávací dokumentaci stačí použít obecnou formulaci:

„Papír musí být vyroben ze 100% recyklovaných vláken.“

FSC má pro zajištění 100% recyklované suroviny speciální ekoznačku FSC Recycled (rámeček *Ekoznačky FSC*), která potvrzuje použití výhradně recyklovaného papíru. Nicméně k rozpoznání recyklovaného papíru

není nezbytné používat tuto konkrétní ekoznačku. Je to pouze jedna z konkrétních možností, jak požadavek na recyklovaný papír zajistit.

Papír z FSC dřeva

Papír z primárního vlákna z výhradně udržitelně obhospodařovaného lesa označuje štítek *FSC 100%*. Vzhledem k způsobu výroby papíru a podmínkám systému FSC se ovšem papírové výrobky vyrobené výhradně z FSC dřeva (a tedy s logem FSC 100 %) vyskytují na (nejen) českém trhu jen výjimečně. Proto je při specifikaci v ZD zatím vhodné využít jiných požadavků (viz výše).

Pro specifikaci tohoto požadavku v ZD lze použít např. formulaci:

„Papír vyrobený z primárního vlákna, které pochází ze 100 % z udržitelného lesního hospodaření. Zadavatel požaduje, aby výrobek splňoval environmentální a sociální požadavky standardu Forest Stewardship Council (FSC) nebo jiného osvědčení či obdobného vhodného důkazu potvrzujícího splnění rovnocenných požadavků.“

5.3.4 Podrobnější informace

Detailněji k FSC značení výrobků viz Logo FSC a ochranné známky.⁴⁰

Souhrnné informace ke kancelářskému papíru ve veřejných zakázkách v Česku viz web SVOZ – Kancelářský papír a kancelářské potřeby.⁴⁴

Produktový list pro zadávání dalších kritérií do environmentálně odpovědných veřejných zakázek na kopírovací a grafický papír (viz citace).⁴⁵

Detailní souhrnný dokument Evropské komise definující další environmentální kritéria zelených veřejných zakázek EU pro zařízení k tisku a kopírování, spotřební materiál a také tiskové služby.⁴⁶

Detailní technická zpráva další environmentální kritéria pro výroby z papíru, viz.: JRC Science for Policy Report – EU ecolabel criteria for Graphic Paper, Tissue Paper and Tissue products, Final Technical Report.⁴⁷

5.4 Další výrobky ze dřeva

5.4.1 Kde se dřevo používá

Dřevo nachází uplatnění v řadě dalších produktů, které mohou být pořízovány ve veřejných zakázkách. Nejčastěji se jedná o nákupy kancelářského vybavení (nábytek, podlahy) či různých menších, například propagačních předmětů. Lze jej využít také pro venkovní mobiliář (lavičky, altány, odpadkové koše, informační tabule atp.).

5.4.2 Environmentální požadavky

Také u těchto zakázek lze požadovat ekologická i sociální kritéria (viz např.: SVOZ – Odpovědné veřejné zadávání, Nábytek a vybavení interiérů).⁴⁸ V případě dřeva jsou limitované možnosti používat recyklovaný materiál. Proto můžeme předpokládat, že dodávané zboží bude obvykle vyrobeno z primární suroviny. Nicméně není důvod neumožňovat recyklované dřevo jako alternativu k FSC materiálu.

Podobně jako v případě papíru platí, že původ dřeva není jediným rozměrem, který má smysl řešit. Nábytek například často obsahuje rizikové chemické látky, který je vhodné se při nákupu vyhnout. Evropská kritéria GPP pro nábytek zahrnují i ostatní environmentální kritéria.⁴⁹ Jsou rozdělena na technické specifikace a kritéria pro zadání veřejné zakázky. U každé skupiny kritérií umožňují výběr mezi dvěma úrovněmi náročnosti: základní kritéria, která umožňují snadno použít GPP, a kritéria komplexní, jež řeší více různých environmentálních rizik u stejného výrobku.⁴⁹

5.4.3 Formulace udržitelného požadavku do zadávací dokumentace

Nemusí být prakticky proveditelné, aby naprosto veškeré dřevěné výrobky v zakázce měly FSC certifikaci. Ale může mít smysl vybrat některé položky, které jsou na trhu dostupné s certifikátem FSC. Pro průzkum trhu lze využít vyhledávače <https://search.fsc.org> nebo www.fscmarket.cz, kde je možné najít FSC certifikované firmy v příslušném oboru (například výrobci různých typů nábytku atd.). U řady výrobků, na které se veřejné zakázky často vyhláší (například nábytek, podlahy, městský mobiliář, drobné dřevěné propagační výrobky, kuchyňské potřeby), jsou na českém trhu certifikovaní dodavatelé. Lze využít všechny varianty značek FSC prokazující využití udržitelně vypěstovaného či recyklovaného dřeva v poptávaném produktu.

Pro specifikaci tohoto požadavku v ZD lze použít např. formulaci:

„Zadavatel požaduje, aby výrobek byl vyroben z recyklovaného dřeva a/nebo splňoval environmentální a sociální požadavky standardu Forest Stewardship Council (FSC) nebo jiného osvědčení či obdobného vhodného důkazu potvrzujícího splnění rovnocenných požadavků.“

5.4.4 Podrobnější informace

Odbornou zprávu pro stanovení ostatních kritérií EU pro nábytek lze prostudovat v evropském dokumentu *JRC Science for Policy Report – Revision of the EU Green Public Procurement (GPP) Criteria for Furniture*.⁵⁰

Zjednodušený český produktový list s ostatními environmentálními kritérii pro nábytek ve veřejných zakázkách lze nahlédnout viz citace.⁵¹

Stručný přehled konkrétních doporučení pro udržitelný provoz státních institucí nabízí např. metodický dokument MŽP ke kancelářskému nábytku.⁵²

5.5 Stavby s využitím dřeva

5.5.1 Kde se dřevo používá

Dřevo jako přírodní, místní a především obnovitelná surovina ve stavebnictví přináší řadu nesporných výhod oproti klasickým zděným stavbám. Výstavba ze dřeva je méně energeticky náročná, probíhá rychleji a pomáhá snížit koncentraci oxidu uhličitého v atmosféře. Dřevěné budovy působí pozitivně na psychiku uživatelů, přirozené izolační vlastnosti dřeva redukuje náklady na vytápění a po skončení životnosti stavby ho lze znovu využít či recyklovat s minimálními dopady na životní prostředí (je biologicky rozložitelné). Proto je často využívaným stavebním materiálem u šetrných budov (detailněji viz např. v publikaci České rady pro šetrné budovy).⁵³

V řadě zemí se ze dřeva běžně staví moderní mnohapatrové budovy, mosty nebo třeba nádraží. Není důvod, aby se nestalo běžnou součástí veřejných zakázek na stavby také v Česku. Nicméně dřevo je důležitým materiálem také pro zděné budovy. Proto doporučení v této kapitole uvedená lze použít pro dřevěné budovy i pro použití dřeva v jakékoli jiné výstavbě.⁵³

5.5.2 Environmentální požadavky

V zadávací dokumentaci lze **stanovit technickou podmínku využití dřeva**. Je možné požadovat i konstrukční řešení s využitím dřeva (dřevostavby) či stanovit například **míru využití dřeva jako jedno z hodnotících kritérií**. Konkrétní využití dřeva ve veřejných stavbách viz např.: Kontrolní list pro vyhodnocení sociálně a environmentálně odpovědného zadávání a inovací ve veřejné zakázce na stavební práce.⁵⁴

Doporučujeme využívat požadavek na certifikaci FSC, která ve svých parametrech lesního hospodaření vyžaduje a kontroluje konkrétní postupy významné pro podporu biodiverzity, ochranu vody a půdy – tj. splňuje požadavek nejen na zákonnost těžby dřeva, ale i na udržitelnost lesní produkce (viz kapitoly 3 a 4).

5.5.3 Formulace udržitelného požadavku do zadávací dokumentace

Dokument Evropské komise *Základní a komplexní kritéria zelených veřejných zakázek pro návrh, výstavbu a správu kancelářských budov* také uvádí, že **je žádoucí využívat požadavek na co největší podíl certifikovaného dřeva** (tj. až 100 %), pakliže je to vzhledem k reálným podmínkám konkrétního státu možné.⁵⁵ Míru 25 % udržitelně produkovaného dřeva v zakázce považuje jako snadno dosažitelné minimum. Pokud je požadavek na míru využití certifikovaného dřeva vyšší, doporučuje se před zveřejněním výzvy k podání nabídky získat zpětnou vazbu trhu.⁵⁵

Pro specifikaci tohoto požadavku v ZD lze použít např. formulaci:

„Dřevo v zakázce pochází z X % z udržitelného lesního hospodářství a/nebo z recyklované suroviny. Zadavatel požaduje, aby toto dřevo splňovalo environmentální a sociální požadavky standardu Forest Stewardship Council (FSC) nebo jiného osvědčení či obdobného vhodného důkazu potvrzujícího splnění rovnocenných požadavků.“

Konkrétního výše podílu FSC dřeva v zakázce je na volbě zadavatele.

5.5.4 Podrobnější informace

Detailní technickou zprávu pro odůvodnění tvorby evropských doporučení ve veřejných zakázkách pro návrhy, výstavbu a správu kancelářských budov lze studovat viz citace.⁵⁶

6. ZDROJE

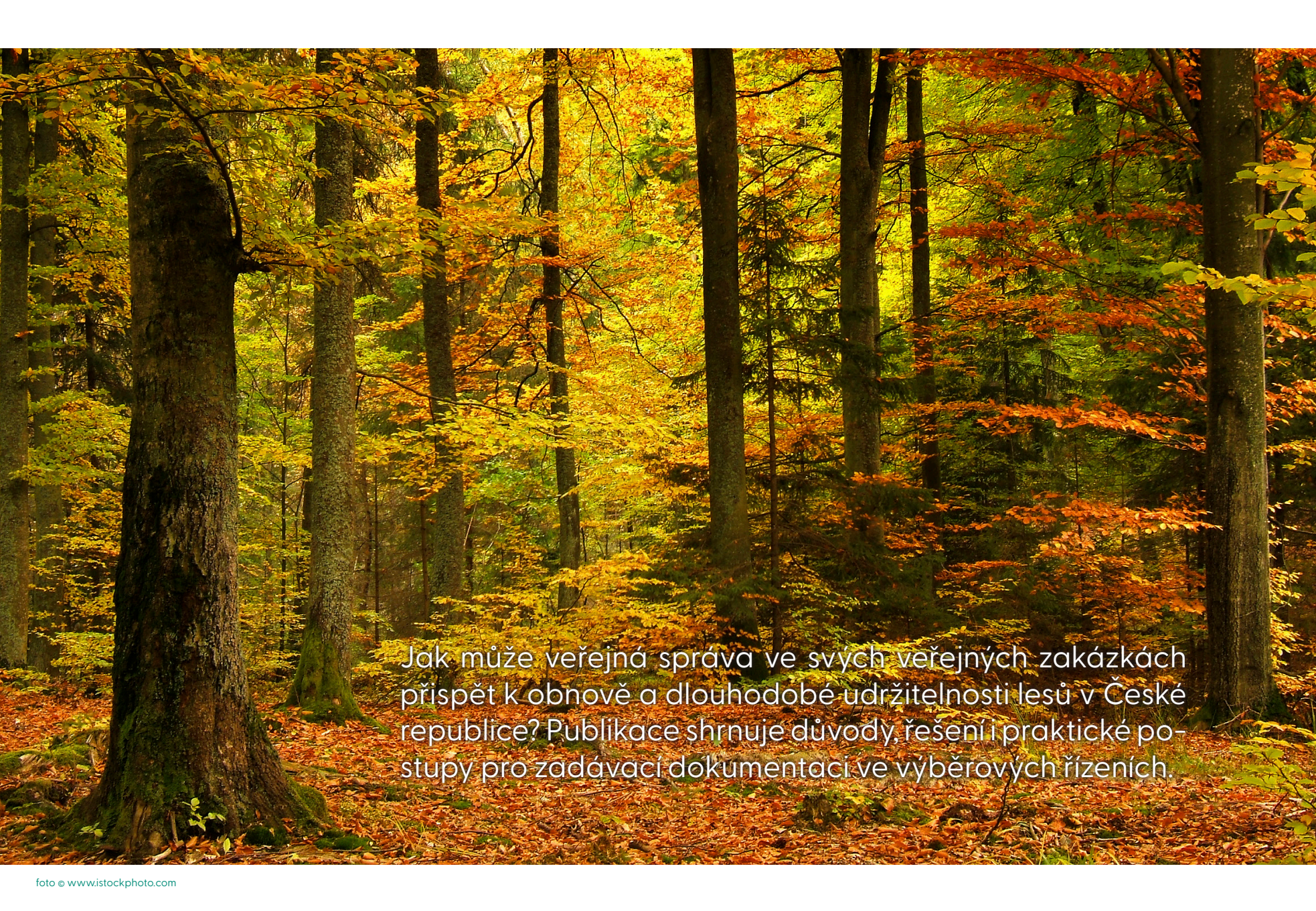
1. Sdělení komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Nová Lesní strategie EU do roku 2030, V Bruselu dne 16.7.2021 [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/DOC/?uri=CELEX:52021DC0572&from=CS>
2. Český statistický úřad | ČSÚ. Databáze národních účtů [online]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocnkavyber.so>
3. Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství 2020 (Lesy, eAGRI). [online]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/lesy/lesnictvi/zprava-o-stavu-lesa-a-lesniho/zprava-o-stavu-lesa-a-lesniho-2020.html>
4. Maděra, P., 2020. České lesy v dnešní krajině. Živa 2020: 246–249. Dostupné z: <https://ziva.avcr.cz/files/ziva/pdf/ceske-lesy-v-dnesni-krajine.pdf>
5. FAO: The State of the World Forests 2020. [online]. Dostupné z: <https://www.fao.org/3/cb9360en/cb9360en.pdf>
6. Hanewinkel, M., Cullmann, D. A., Schelhaas, M. J., Nabuurs, G. J., Zimmermann, N. E., 2013. Climate change may cause severe loss in the economic value of European forest land. Nature Climate Change, 3, 203–207. Dostupné z: <https://doi.org/10.1038/nclimate1687>
7. Štěpánek, P., Trnka, M., Meitner, J., Dubrovský, M., Zahradníček, P., Lhotka, O., Skalák, P., Kyselý, J., Farda, A., Semerádová, D., 2019. Očekávané klimatické podmínky v České republice část I. Změna základních parametrů. Ústav výzkumu globální změny Akademie věd České republiky, Brno [online]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/export/sites/avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/avex/files/2020-04-Klimaticka-zmena.pdf>
8. Zahradník, P., 2008. Kalamity v českých lesích – minulost a současnost. In: Fakta a mýty o českém lesním hospodářství. Sborník referátů ze semináře: 31–51, [online]. Dostupné z: https://www.infodatasys.cz/lesnik21-2019/lesnik2019_Zahradnik.pdf
9. Proč umírají české jehličnaté lesy? Fakta o klimatu [online]. Dostupné z: <https://faktaoklimatu.cz/explainery/umirani-ceskych-lesu>
10. Lesnictví – 2021. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/lesnictvi-2021>
11. Augusto, L., Ranger, J., Binkley, D., Rothe, A., 2002. Impact of several common tree species of European temperate forests on soil fertility. Annals of Forest Science 59, 233–253.
12. Hruška, J., Cienciala, E. (Eds.), 2005. Dlouhodobá acidifikace a nutriční degradace lesních půd – limitující faktor současného lesnictví. Česká geologická služba, Praha.
13. Gebauer, R., Martinková, M., 2005. Structure and functions of the types of Norway spruce (Picea abies [L.] Karst.) roots. Journal of Forest Science 51, 305–311.
14. Hlásny, T., Zajíčková, L., Turčáni, M., Holuša, J., Sitková, Z., 2011. Geographical variability of spruce bark beetle development under climate change in the Czech Republic. Journal of Forest Science 57: 242–249.

15. Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství české republiky v roce 2021 (Lesy, eAGRI) [online]. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/file/715438/Zprava_o_stavu_lesa_2021_web.pdf
16. Mikita, T., Čermák, P., Trnka, M., Jurečka, F. (nd.). Modelování podmínek pro pěstování smrku, dubu a buku. Lesnická a dřevařská fakulta, Mendelova univerzita v Brně. Dostupné z: https://www.frameadapt.cz/coajdfadlf/uploads/2015/07/1-3_Modelovani_podminek_pro_pestovani_SM_BK_DB.pdf
17. Dobor, L., Hlásny, T., Zimová, S., 2020. Contrasting vulnerability of monospecific and species-diverse forests to wind and bark beetle disturbance: The role of management. *Ecology and Evolution* 10: 12233–12245.
18. Guyot, V., Castagnyrol, B., Vialatte, A., Deconchat, M., Jactel, H., 2016. Tree diversity reduces pest damage in mature forests across Europe. *Biology Letters* 12: 20151037.
19. Schelhaas, M.-J., Hengeveld, G., Moriondo, M., Reinds, G. J., Kundzewicz, Z. W., ter Maat, H., Bindi, M., 2010. Assessing risk and adaptation options to fires and windstorms in European forestry. *Mitigation and Adaptation Strategies for Global Change* 15: 681–701.
20. Mölder, I., Leuschner, C., 2014. European beech grows better and is less drought sensitive in mixed than in pure stands: tree neighbourhood effects on radial increment. *Trees*, 28, 777–792.
21. Forest Stewardship Council. Dostupné z: <https://fsc.org/en>
22. Forest Stewardship Council [online]. Dostupné z: <https://www.czechfsc.cz/cz-cs>
23. Komentovaný český standard FSC pro přirozené lesy a plantáže (FSC–STD–CZE–03–01–2013) doplněný o kapitulu o používání pesticidů [online]. Dostupné z: https://www.czechfsc.cz/sites/default/files/2021-04/standard_FSC_2020_web_final.pdf
24. O FSC certifikát je stále větší zájem a to především v obcích a městských lesích – FSC – Lesní certifikace. O FSC – Home – FSC – Lesní certifikace [online]. Dostupné z: <https://www.fsclesy.cz/o-fsc-certifikat-je-stale-vetsi-zajem-a-to-predevsim-v-obecnich-a-mest-skych-lesich/>
25. Fscmarket.cz – fscmarket.cz [online]. Dostupné z: <https://www.fscmarket.cz/>
26. Ekoznačky a sociální standardy, Přehled a použití ve veřejných zakázkách [online]. Dostupné z: https://sovz.cz/wp-content/uploads/2016/08/z_sesit_ekoznacky.pdf
27. PEFC Česká republika – PEFC Česká republika [online]. Dostupné z: <https://www.pefc.cz/pefc/>
28. Krajina s.r.o. [online]. Dostupné z: https://www.czp.cuni.cz/knihovna/Krajina_sro.pdf
29. Clark, M. R., Kozar, J. S., 2011. Comparing sustainable forest management certifications standards: a meta-analysis. *Ecology and Society* 16: 3.
30. Auld, G., Gulbrandsen, L. H., McDermott, C. L., 2008. Certification schemes and the impacts on forests and forestry. *Annual Review of Environment and Resources* 33: 187–211.
31. Porovnání vybraných environmentálních aspektů certifikačních systémů FSC a PEFC v ČR s důrazem na půdu, vodní zdroje a biotu lesních ekosystémů, Hošek J., 2018. Platforma pro krajinu [online]. Dostupné z: <http://nasekrajina.eu/wp-content/uploads/Certifikace-lesy-CR-1.pdf>
32. Ekologicky šetrná řešení | SOVZ. Odpovědné veřejné zadávání [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, projekt. Dostupné z: <https://www.sovz.cz/temata/temal/>
33. Nakupujte zeleně! Příručka o zadávání zelených veřejných zakázek 3. vydání, [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_2016_cs.pdf
34. 134/2016 Sb. Zákon o zadávání veřejných zakázek (nový). Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134>
35. EU criteria – GPP – Environment – European Commission [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm?etrans=cs
36. Odpovědné veřejné zadávání [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, projekt. Dostupné z: <https://www.sovz.cz/>
37. 172/2016 Sb. Nařízení vlády o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek. *Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-172>
38. Commission Decision (EU) 2019/70 of 11 January 2019 establishing the EU Ecolabel criteria for graphic paper and the EU Ecolabel criteria for tissue paper and tissue products [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019D0070&qid=1620747927899>
39. Ekoznačky a sociální standardy Přehled a použití ve veřejných zakázkách [online]. Dostupné z: https://sovz.cz/wp-content/uploads/2016/08/z_sesit_ekoznacky.pdf
40. Logo FSC a ochranné známky | Forest Stewardship Council. Dostupné z: <https://czechfsc.cz/cz-cs/o-fsc/logo-fsc-a-ochranné-znamky>
41. Ministerstvo životního prostředí [online], List č. 3a, GRAFICKÝ PAPIR. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/setrna_verejna_sprava/\\$FILE/OFDN-List_3a_Graficky_papir-20180314.pdf.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/setrna_verejna_sprava/$FILE/OFDN-List_3a_Graficky_papir-20180314.pdf.pdf)
42. Odpovědné veřejné zadávání [online]. Výňatek kapitola 3 – Kopírovací a grafický papír. Delre, A., La Placa, M.G., Alfieri, F., Faraca, G., Kowalska, M.A., Vidal Abarca Garrido, C., Wolf, O., Assessment of the European Union Green Public Procurement criteria for four product groups, EUR 30943 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-46056-5, doi:10.2760/661750, JRC127215. Dostupné z: https://www.sovz.cz/wp-content/uploads/2022/06/kopirovaci-a-graficky-papir_cz.pdf
43. Kreditní a procentuální systém | Forest Stewardship Council. Dostupné z: <https://www.czechfsc.cz/cz-cs/kreditni-a-procentualni-system>
44. Kancelářský papír a kancelářské potřeby | SOVZ. Odpovědné veřejné zadávání [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, projekt. Dostupné z: <https://www.sovz.cz/predmety/kancelarsky-papir/>
45. Kopírovací a grafický papír – Produktový list pro zadávání ekologických veřejných zakázek (GPP) [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/paper_GPP_product_sheet_cs.pdf
46. Kritéria zelených veřejných zakázek EU pro zařízení k tisku a kopírování, spotřební materiál a tiskové služby, Pracovní dokument útvarů komise, V Bruselu dne 27. 7. 2020 [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment_2020_cs.pdf
47. Kowalska, M., Donatello, S., Wolf, O. EU Ecolabel criteria for Graphic Paper, Tissue Paper and Tissue Products., EUR 29656 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2019, ISBN 978-92-76-00024-2, doi:10.2760/71692, JRC115764 [online]. Dostupné z: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC115764>
48. Nábytek a vybavení interiérů | SOVZ. Odpovědné veřejné zadávání [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, projekt. Dostupné z: <https://www.sovz.cz/predmety/nabytek-a-vybaveni-interieru/>
49. Kritéria EU pro zelené veřejné zakázky na nábytek, Pracovní dokument útvarů komise, V Bruselu dne 27. 7. 2018 [online]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/ENV-2017-00602-02-00-CS-TRA-00.pdf>
50. Donatello, S., Gama Caldas, M., Wolf, M.: Revision of the EU Green Public Procurement (GPP) criteria for Furniture, JRC Science for Policy Report, EUR 28729 EN, doi:10.2760/14246, ISBN 978-92-79-71863-2 [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/furniture_GPP_background_report.pdf
51. Nábytek – Produktový list pro zadávání ekologických veřejných zakázek (GPP), [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/furniture_GPP_product_sheet_cs.pdf
52. List č. 6 Nábytek – kancelářský nábytek a židle, Ministerstvo životního prostředí [online]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/setrna_verejna_sprava/\\$FILE/OFDN-List_6_Nabytek-20180314.pdf.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/setrna_verejna_sprava/$FILE/OFDN-List_6_Nabytek-20180314.pdf.pdf)

53. Průvodce zadáváním veřejných zakázek na šetrné budovy [online]. Česká rada pro šetrné budovy. Dostupné z: <https://www.czgbc.org/files/2019/09/ca00814140cd08a0d4e493ca9cc3f552.pdf>
54. Kontrolní list pro vyhodnocení sociálně a environmentálně odpovědného zadávání a inovací ve veřejné zakázce na stavební práce, MPSV, Odpovědné veřejné zadávání [online]. Dostupné z: https://www.sovz.cz/wp-content/uploads/2021/06/sovz_kontrolni-list-stavebnictvi_s-komentarem_210614.pdf
55. Kritéria zelených veřejných zakázek EU pro návrh, výstavbu a správu kancelářských budov, Pracovní dokument útvarů komise, V Bruselu dne 20. 5. 2016 [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/criteria/office_building_design/CS.pdf
56. Dodd, N., Garbarino, E., Gama Caldas, M.: Green Public Procurement Criteria for Office Building Design, Construction and Management, JRC Science for Policy Report, EUR 27916 EN, doi:10.2791/28566, ISBN 978-92-79-58382-7. Dostupné z: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/report_gpp_office_buildings.pdf

Jak může veřejná správa ve svých veřejných zakázkách přispět k obnově a dlouhodobé udržitelnosti lesů v České republice? Publikace shrnuje důvody, řešení i praktické postupy pro zadávací dokumentaci ve výběrových řízeních.